

OVOCE DUCHA - RADOST

Úvod

Když Babylóňané v roce 586 př. n. l. srovnali se zemí jeruzalémský chrám, nejenže přitom také odvedli do zajetí všechny důležité lidi Izraele, ale také místo nich do Palestiny přesídlili jiné pohanské národy. Proto byl o něco později za Perské říše návrat do Judska pro Židy tak složitý. Když se např. v roce 538 př.n.l. pustili do obnovy chrámu, tyto cizí národy jim práci tak silně komplikovaly, že se několikaletá práce nakonec protáhla na víc než 20 let.

A podobná situace nastala i o 90 let později, když byl do Jeruzaléma z Persie vyslán Nehemjáš, aby obnovil Jeruzalémské hradby. Ty byly totiž kvůli výpadům nepřátel znova pobořeny. V té době už několik let působil v Judsku také odborník na Izraelský Zákon, kněz Ezdráš. A tak zatímco Ezdráš usiloval o postupnou duchovní obnovu lidu, Nehemjáš usiloval o obnovu hradeb, které měly Židům zajistit bezpečí z venku. Hradby Jeruzaléma se přes velké protivenství podařilo dokončit těsně před izraelským novoročním svátkem.

Čtení: Nehemjáš 8,1-12

Rád bych navázal na náš nový tématický celek o „Ovoci Ducha svatého“. Dnes je před námi druhé z ovoce Ducha – radost. Život člověka, který žije v úzkém spojení s Ježíšem Kristem, se projevuje radostí. A to radostí trvalou. To je zjevné z toho, že apoštol Pavel ve svém výčtu ovoce Ducha staví radost hned vedle lásky, či laskavosti, dobroty, trpělivosti nebo sebeovládání, což jsou evidentně věci trvalé. Radost jako ovoce Ducha tedy není jen nějaké chvilkové „juchání“, ale je to určité trvalé nastavení srdce i mysli. Šprýmaři nebo ironici mohou být sice zábavní, ale ještě to nic nevyovídá o tom, co je doopravdy v jejich srdci – zda je tam radost, či jen nuda, nebo strach.

Naštěstí má Boží slovo co říct jak šprýmařům (lidem laděným spíš optimisticky), tak i ironikům (lidem, kteří jsou založením spíš pesimistě). Bůh nám totiž chce dát víc než jen dočasné povesezení, byt' na něm nemusí být samo o sobě nic špatného. Chce nám dát radost, která sice není tak mohutná jako naše krátkodobé výbuchy smíchu, ale zato je trvalá a dá se o ni v životě opřít, i když je člověku těžko.

I. ZÁKLAD PRAVÉ RADOSTI

Pojďme se nejprve podívat na to, co dnešní oddíl učí o radosti ty, kteří jsou založením spíš optimisté. Co je základem pravé radosti? Je to hluboké přesvědčení o tom, že všechno nakonec dopadne dobře? A co když ne? Co když to všechno bude naopak mnohem horší? My jsme v našem oddílu četli o tom, jak se Židé shromáždili plní radosti, aby společně slavili slavnost vytrubování. Nedávno dokončili hradby Jeruzaléma, zajistili tak bezpečí svým rodinám a tak není divu, že vstupují do nového občanského roku s optimismem.

Všichni cítili, že se před nimi otevírá nová a lepší budoucnost. A jako Boží národ automaticky považovali za důležité začít nějak znova také pokud jde o jejich vztah k Bohu. A tak odhodlaně vyzvali Ezdráš a jeho pomocníky k tomu, aby jim předčítali z Bible (tehdy to pro ně bylo předčítání z Mojžíšova Zákona), a vysvětlovali jim přitom, co konkrétně to pro ně znamená. I když toto čtení a následné kázání bylo velice dlouhé, přihodila se zvláštní věc. Nejenže u toho lidé neusínali (jak se u dlouhých shromáždění stává dnes), ale byli naopak hluboce zasaženi v srdci.

Najednou jim začalo docházet, proč je postihlo tolik zla. Je to Boží soud za to, že se odklonili od Zákona a začali žít stejně jaké okolní národy. Proto je Bůh musel tříbit babylónským zajetím, proto jsou i teď v neustálém ohrožení od nepřátel. Došlo jim, že i oni žijí podobně lehkomyšlně jako jejich otcové. Jak by mohl Bůh Izraele přijmout někoho, kdo znevažuje jeho svatý Zákon? A tak se najednou tyhle optimistické oslavy zvrty v slzy lítosti a zoufalství nad vlastním hříchem. Ale jen na krátko. Náš dnešní oddíl totiž končí prohlášením: „Uspořádali velmi radostnou slavnost, protože porozuměli slovům, která jim byla zvěstována.“

Co bylo tedy základem radosti těchto Židů? Byly to optimistické vyhlídky do budoucnosti? Ne. Byla to stejná věc, která nejprve způsobila jejich zármutek – „porozuměli slovům, která jim byla zvěstována.“ Musíme si tedy uvědomit, že základem pravé radosti nejsou příznivé vnější okolnosti, ale je to něco, co vychází zevnitř. Je to povědomí o tom, že okolo nás i v nás jedná živý Bůh. Jen se podívejte na bohatého krále Šalamouna. Kniha Kazatel naznačuje, že i když měl příznivější okolnosti a užil si radovánek života víc než jiní,

stejně ho to nakonec nechalo prázdným. A naproti tomu čteme slova apoštola Pavla napsaná z vězení: „I kdybych měl skropit krví obětí a službu, kterou Bohu přináším, totiž vaši víru, raduji a spoluraduji se s vámi se všemi; stejně tak se i vy radujte a spoluradujte se mnou.“ (Fp 2,17n) Pavel měl pokoj v tom, že i když je ve vězení, tak Bůh koná své dílo dál. Jeho radost nezakalil dokonce ani fakt, že některým nezralým křesťanům se jeho uvěznění hodilo a mohli se teď bez jeho dohledu jako kazatelé lépe lidsky realizovat. Říká na to: „Ale co na tom! Jen, když se jakýmkoliv způsobem zvěstuje Kristus; z toho se raduji a budu radovat.“ (Fp 1,18)

Dokážeme mít i my otevřené oči pro to, co okolo nás a skrze nás dělá Bůh? Rozumíme tomu, jakým způsobem s námi Bůh jedná? Pavel tomu zjevně rozuměl, a proto se radoval podobně jako Židé, kteří za Ezdráše porozuměli Božímu slovu. Základem trvalé radosti nikdy nemohou být okolnosti či nějaké optimistické očekávání, ale je jím pochopení toho, jak podivuhodně s námi dobrý Bůh jedná. Jak říká Ezdráš: „Radost z Hospodina bude vaší záštitou.“

II. ROZHODNUTI PRO RADOST

A teď zase několik slov těm, kdo jsou založením spíš pesimisté. Náš dnešní oddíl zaznamenává jednu věc, která nám může připadat poněkud zvláštní, ale je v ní ohromná výzva, zvlášť pro nás pesimisty. Čteme zde, že když byli lidé pohnuti Božím slovem a začali uprostřed slavnosti plakat, kněží je napomínali, aby se místo toho oddali radosti. I když proto byly určité kultické důvody, které nás dnes už nezavazují (přílišný smutek tehdy patrně znamenal znesvěcení Hospodinovy slavnosti), přesto mi připadá nesmírně zajímavé, že lidé nejen skutečně přestanou truchlit, ale nakonec se opravdu oddají radosti.

Při pohledu na tuhle zvláštní událost bychom si my pesimisté měli připomínat, že radost je něco, pro co se můžeme rozhodnout. Je to něco, čemu je třeba se oddat. Jestliže se někteří z nás musíme občas povzbuzovat i do radosti dočasné, pak o radosti trvalé to platí tím spíš. Ono je někdy vlastně docela příjemné utápět se v trvalých pocitech viny a neschopnosti. Líbí se nám, když nám nedělní kázání trochu sáhne do svědomí (ne moc – to bychom se urazili; ani málo – to bychom si připadali neoslovení). Ale v zásadě tyhle výčitky vítáme, protože nás udržují v iluzi, že nejsme vlastně až zas tak špatní, když

nás Boží slovo ještě oslovuje – byť jen negativně. Jenže Boží konečnou vůli pro náš život není to, abychom žili zahanbeně, ale abychom se radovali v Pánu. Jestliže nás Duch svatý obviňuje, tak jen proto, aby nás nakonec mohl uvést do trvalé a hluboké radosti.

A takové radosti se budeme muset my pesimisté oddat. Budeme se muset vědomě bránit skepsi a tendencím vidět za vším jen samé problémy. Ve skutečnosti lze na většinu věcí nazírat také úplně jinak – často je za nimi možné vidět nejen problémy ale také Boží dobrotivou ruku. Chceme ji doopravdy vidět? Pokud se pro radost nerozhodneme tak jako Židé tehdy v Jeruzalémě, pak se může stát, že strávíme celý život jenom nekonečným „čekáním na Godota“.

III. OVOCE, KTERÉ CHUTNÁ DRUHÝM

Nakonec je třeba zdůraznit ještě jednu věc. Když mluvíme o tom, že bychom se rádi stali lidmi radosti, pak si musíme uvědomit, že radost jako ovoce Ducha není jen o tom, že si my sami budeme připadat radostní (či šťastní), ale že se také staneme lidmi, kteří radost rozdávají druhým. Všimněte si, že Ezdráš lidem přikázal nejen to, aby se radovali, ale aby se také stali zdrojem radosti druhým: „Jděte, jezte tučná jídla a pijte sladké nápoje a posílejte dárky těm, kdo nemají nic připraveno.“ Skutečná radost musí být vždycky sdílená. Je to zjevné např. v tom, že když někdo ve shromáždění řekne něco vtipného a zasmějeme se, tak se přitom sousta z nás rozhlédne po druhých.

Radost je něco, co musí přetékat do životů druhých lidí, aby to dosáhlo plného potenciálu. Pokud se cílem našeho života stane sobecká honba za radostí, budeme se nakonec cítit prázdní podobně jako Šalomoun. Kdo naopak radost rozdává druhým, ten ji bude nakonec sám také sklízet. A tak se musím otevřeně ptát: Jak působil na druhé lidi? Vnášíme do našich vztahů radost? Cítí se lidé v naší přítomnosti uvolněně, nebo se před námi musí nějak kontrolovat? Učme se od našeho Pána. Přes všechna trápení, i to největší na kříži, to byl člověk radosti. A nikdy žádnou upřímnou radost nezkalil ani druhým. Dokonce proměnil i vodu ve víno, aby mohlo svatební veselí pokračovat dál. Pomlouvali ho, že hoduje s hříšníky místo toho, aby se víc postil. Ježíš se uměl radovat a oslavovat život. A tento Ježíš teď skrze Ducha svatého chce oslavovat život i v nás. Dovolíme mu, aby i z nás udělal zralé lidi, kteří se radují a rozdávají radost i druhým?